

inderdaad de banken van enkele trams waren gevernist en wel met vernis van de firma VETTEWINKEL. Deze firma was zo vriendelijk ons bij het onderzoek te helpen. Wij kregen plankjes, waarop het vernis in allerlei figuren was aangebracht en deze plankjes werden terstond na het vernissen en ook later aan de kuiten en dijen bevestigd van patiënten, genezen patiënten en contrôlepersonen.

Na 24 uur werden de plankjes pas verwijderd, doch in geen enkel geval was er enige reactie te zien. Desalniettemin is de mogelijkheid van een vernisdermatitis hierdoor nog niet geheel uitgesloten. Contrôlepersonen, die met tot test-concentratie verdunde rhus vernicifera werden behandeld kregen bij voorbeeld wél een dermatitis.

Belangwekkend is, dat bij een der vrouwen de dermatitis op de bovenarm verscheen en wel aan de dorsale kant, 4 cm boven de elleboog. Deze jonge vrouw, die op de fiets naar kantoor gaat, zit nooit in de tram, maar ze had wel twee dagen, vóórdat de streep ontstond, geroeid. De boot bleek echter drie weken geleden te zijn gevernist. Invloed van de zon op het vernis zou nog mogelijk kunnen zijn. De vier andere inzittenden van de boot hadden echter geen dermatitis striata, maar wel hadden twee een duidelijke dermatitis pratensis aan de boven- en onderbenen en op de rug als overblijfsel van het zonnebaden in de wei.

Wij merkten het volgende op:

- a. De aandoening zagen wij alleen bij vrouwen.
- b. In de meeste gevallen was ze bilateraal.
- c. In een aantal gevallen was de streep iets minder scherp getekend, omdat het erytheem vlekvormig was. In dit erytheem was de donkerder erythemateuze streep nog zichtbaar.
- d. De aandoening kwam bij alle vrouwen op de kuiten voor, uitgezonderd bij een vrouw die dezelfde aandoening aan de bovenarm had.
- e. De gevallen kwamen in de zomer voor.
- f. Geen der vrouwen droeg kousen in de maand, waarin ze de dermatitis kreeg, uitgezonderd een verpleegster, die steeds kousen had gedragen.
- g. Geen der patiënten bezat nylonkousen. Hiernaar werd namelijk uitdrukkelijk gevraagd, omdat het ons uit de literatuur bekend is, dat nylon een eczeem kan verwekken en dan nog misschien vooral bij vrouwen, die een kruis-allergie door het gebruik van een wenkbrauwenstift (paraphenyleendiamine) hebben verworven.

Amsterdam, 1 Augustus 1949

R. D. G. PH. SIMONS
J. H. WAGENAAR

DE DIAGNOSTIEK VAN ACUTE HAEMATOGENE TUBERCULOSE

De uitkomsten van het leverbiopsie-onderzoek van coll. HAEX c.s. kunnen van grote betekenis zijn voor een beter begrijpen van het altijd nog zo ingewikkelde ziektebeeld der tuberculose. De therapeutische consequenties die de auteurs uit deze resultaten trekken lijken mij echter onvoldoende verantwoord. Zij schrijven, op bldz. 2713, dat zij talloze malen tuberkelstructuren in de lever hebben waargenomen, in een hoog percentage der gevallen van tuberculose, waarbij de diagnose klinisch of bacteriologisch was vastgesteld. Juist op grond hiervan moeten wij ons afvragen, waarom dan bij het vinden van tuberkels in de lever bij patiënten die koorts hebben, dit voldoende is om naar streptomycine te grijpen. Bij een tuberculoselijder weten wij nooit à priori of en zo ja, hoe spoedig zijn bacillen bij een streptomycinekuur resistent worden voor dit middel. Om van de complicaties, verbonden aan deze therapie, nog maar te zwijgen. Doen wij niet beter om dit medicijn te reserveren voor die patiënten voor wie wij het beslist nodig hebben? Deze noodzaak ontstaat niet door het

vinden van tuberkelstructuren in de lever. Als wij ons daarbij laten leiden door de leuze „Voorkomen is beter dan genezen” (blz. 2714), doen wij beter om streptomycine toe te dienen in elk geval van primaire tuberculose. Op het middel dat daarbij toegediend kan worden, wachten wij echter nog.

10 Augustus 1949

Z. NAUTA

BERICHTEN

BUITENLAND

ENGELAND. — ZWEMMEN. De gegevens van leger en vloot tonen aan, dat slechts de helft van de mannelijke jeugd, die de school verlaat, heeft leren zwemmen. Het zwemondericht behoort tot het leerprogramma, maar door allerlei oorzaken wordt er niet goed de hand aan gehouden (*Lancet*, 2 Juli 1949, 34).

— FAMILY PLANNING. De Family Planning Association wijst er op, dat de Association reeds sinds 19 jaar werkt volgens beginselen, zoals die onlangs door de Royal Commission on Population zijn aanbevolen. Zij beschikt over 78 consultatiebureaux, die jaarlijks 35000 nieuwe patiënten inschrijven. Haar doel is niet beperkt tot toepassing van middelen, die zwangerschap voorkomen; zij richtte zelfs een centrum te Londen in voor het onderzoek en de behandeling van verminderde vruchtbaarheid van de man, de enige instelling van die aard in Engeland; ook bezorgt zij de laboratoriumdiagnostiek van zwangerschap (*Brit. med. Jl.* van 2 Juli 1949, 29).

— DE DEFINITIE VAN SOCIALE GENEESKUNDE. Tot de reeks van uiteenlopende omschrijvingen van het begrip sociale geneeskunde draagt een „editorial” van de *Medical Officer* van 16 Juli 1949 als volgt bij: „What professor MC KEOWN calls social medicine, we call epidemiology”.

— TOEPASSING VAN B.C.G. In Engeland en Schotland wordt de toepassing van B.C.G. voorbereid. Enerzijds stelt men zich ten doel verpleegsters en studenten in te enten; anderzijds wil men CALMETTE's vaccine ter beschikking stellen van longartsen en kinderartsen, die op hun eigen verantwoordelijkheid het middel willen toepassen (*Brit. med. Jl.*, 2 Juli 1949, 29).

— NEDERLANDS RHESUSRAPPORT. De *British Medical Journal* van 9 Juli bevat een rapport van een Nederlandse Rhesusgroep (Amsterdam, Breda, Leiden, Utrecht) uitgebracht ten behoeve van de Nederlandse Stichting voor Bloedgroepenonderzoek. Het betreft de resultaten van de vervangingstransfusie, toegepast bij de behandeling van 160 pasgeborenen, lijdende aan erythroblastosis foetalis.

ITALIË. — TUBERCULOSE-CONGRES. LOTTA CONTRO LA TUBERCOLOSI (1949, aflevering 1 en 2) bevat de handelingen van het achtste nationale congres tegen de tuberculose, in October 1948 te Bari gehouden.

NOORWEGEN. — TOENEMING VAN SPECIALISTEN. Er is rapport uitgebracht over de omstandigheden en voorwaarden, onder welke in Noorwegen specialisten zich vormen. De toeneming sinds de laatste twintig jaar is belangrijk: in 1930 bedroeg het percentage specialisten 20, in 1949 was het tot 31 gestegen.

De toelating tot specialist door een lichaam, dat de vereniging van Noorse geneeskundigen vertegenwoordigt, is niet gemakkelijk. De gemiddelde leeftijd van hen, die in het register worden ingeschreven, bedraagt 40 jaar; de gemiddelde afstand tussen de inschrijving en het artsexamen 13 jaar. De specialisten hebben gemiddeld zeven jaar arbeid in algemene ziekenhuizen en bijzondere afdelingen achter de rug. De Noorweegse correspondent van de *J.A.M.A.*